

«Star da cumpignia e far pacific»

Avon diesch onns ei la lavur da giuventetgna ella Cadi vegnida reorganisada

Da Hans Huonder/FMR

Uonn sa Giuventetgna Cadi festivar il giubileum da diesch onns. Quei tierm duei vegnir festivaus igl atun. El decuors da quei decenni ein ils basegns dils giuvenils semidai. Oz ei far il «chillen» trumf. Cugl empren da schaner 2010 ha la lavur da giuventetgna ella Cadi survegniu in niev fundament. Las siat vischnauncas dil cumin da lu e las pleivs eran secunvegnidas sin in niev model da finanziaziun ed ina nova structura. Aschia eis ei era stau pusseivel da finziar ina piazza parziala per quei intent. Quella structura ei semantenida plirs onns, ussa vegn l'organisaziun aunc sustenida e finziada dallas vischnauncas da Tujetsch, Medel, Mustér, Sumvitg e Trun. Ella ei vinavon sut il tetg dalla Fundaziun «Tür auf – mo vinavon». Dapi sia fundaziun porscha Giuventetgna Cadi activitads e pusseivladads da sentupada e divertiment per giuvenils, surtut dil scalem superiur ed emprendists. A disposiziun persunter stattan denter auter ils locals da giuventetgna a Surrein, Mustér e Sedrun.

Auters interess

«En quels diesch onns ha ei dau midadas els basegns ed interess dils giuvenils», di *Gabriela Cabalzar* ch'ei engaschada ella piazza da 70 pertschien sco menadra da Giuventetgna Cadi. Ella constatescha ch'ils giuvenils schazegian oz sentupadas els locals da giuventetgna, mo buc exnum adina activitads organisadas: «Il pli bugen ein els en lur locals, vul dir els locals mess a disposiziun da lur vischnauncas. Ils pli biars apprezzieschan da star cumadeivel e pacific da cumpignia senza grond squetsch.» Empau auter eri quei cura ch'ella hagi entschiet a s'engaschar sin quei sector igl onn 2007, lu aunc tier la Siga: «Lu havevan nus aunc buc ils locals da giuventetgna e quei era ina gronda finamira da biars. L'activitad comunabla en quei senn era pli gronda. Quei entir svilup culs telefonins ha lu era entschiet pér lu, oz mintgin che ha in tal.» Ella constatescha denton aunc in'otra tendenza: «Leu nua ch'ei ha singuls ni plirs giuvenils ch'animeschan ils auters vegnan ins plitost aunc da motivar els da far per exempel giugs.» Il mument ein circa 90 giuvenils interessai vid la purschida da Giuventetgna Cadi, in bien tozzel menaders ei responabels che las reglas vegnien risguardadas. Ils locals da giuventetgna vegnan denton era visitai regularmein dalla menadra Gabriela Cabalzar ed ella constatescha: «La disciplina ei buna. Magari fa ei da basegns da far attents las giuvnas ed ils giuvens sin tener uorden ni esser consequents cun schubergiar.»

Regularmein era arranschaments

Sper la purschida els locals da giuventetgna organisescha Giuventetgna Cadi regularmein era arranschaments pli gronds per aschia procurar per caschuns da sentupada comunabla dils giuvenils da tuttas tschun vischnauncas. Aschia ein per exempel rodund 30 dels separticipai il schaner vargau ad ina sentupada sil glatsch e da fondue a Mustér. Mintga dus onns vegn era

purschiu in cuors per giuvenils che vulan pertgirar affons pigns en lur temps liber. Quella purschida vegn offerida ensemen culla Canorta d'affons pigns Lumpazi. In'ulteriura purschida ei la «halla aviarta» duas ga il meins durant igl unviern a Rabius e Trun. Ils giuvenils han lu la pusseivladad da far leu giugs e semuentar. Regularmein vegn era purschiu in di culs pumpiers. Leutier vegnan denton era occurrenzas publicas cun participaziun dils geniturs. Aschia ei vegniu purschiu ils davos onns per exempel referats davart temas actuals sco mobbing. Quels han cattaun in bien resun. «Cun arranschaments pils giuvenils, mo era ils publics lein nus cuntinuar ils proxims onns. Als giuvenils lein nus porscher ella media in'occurrenza mensila», di Cabalzar. Damai ch'il biro da Giuventetgna Cadi a Trun ei vegnius serraus porscha la menadra audienzas regularas a Sedrun e Mustér. Cabalzar vesa sia funcziun era en ina fuorma educativa: «Jeu emprovel adina era da confrontar ils giuvenils cun cuntegns ch'els consulteschon sil telefonin ni era tgei ch'els scrivon in da l'auter. Ina ga ni l'autra ha ei num intervegnir.» Igl october vegnent festivescha Giuventetgna Cadi il giubileum da diesch onns. «Nus fagein quei cun ina gronda fiasta da sentupada a Mustér», di Cabalzar. La fin da settember ha plinavon liug a Trun in arranschament public cul tema «cult dil tgierp e nutriment». Ulteriurs ein en planisaziun, mo pervia dil coronavirus aunc buca concretisai.